

گروه زبان، ادبیات و زبان شناسی

محمد راسخ مهند

رتبه: شایسته تقدیر بخش بزرگسال

تحصیلات: دکتری

عنوان اثر: نحو زبان فارسی - رده شناختی

قالب اثر: کتاب

درباره پژوهشگر

محمد راسخ مهند، زاده ۱۳۵۲ در همدان است. او کارشناسی مترجمی زبان انگلیسی را در همدان اخذ کرد و دوره های فوق لیسانس و دکتری زبان شناسی را در دانشگاه علامه طباطبایی به پایان رساند. ایشان در سال ۱۳۸۲ از رساله دکتری خود با عنوان «قلب نحوی در زبان فارسی» دفاع کرد. از همان سال در گروه زبان شناسی دانشگاه بوعلی سینا همدان به تدریس و تحقیق مشغول است و در سال ۱۳۹۳ نیز به رتبه استادی این دانشگاه رسید. از ایشان تاکنون بیش از ۸۰ مقاله علمی در مجلات معتبر داخلی و خارجی به چاپ رسیده است و تا به حال ۱۰ عنوان کتاب به نام او در مقام مولف یا مترجم منتشر شده است. حوزه پژوهش های وی شامل نحو زبان فارسی، رده شناسی زبان های ایرانی، زبان شناسی شناختی و مکاتب زبان شناسی است. وی در دوازدهمین جشنواره نقد کتاب (سال ۱۳۹۴)، عنوان برگزیده بخش زبان شناسی را به دست آورد و به تازگی در پنجمین همایش آموزش عالی در سال ۱۴۰۰، به عنوان استاد برگزیده رشته زبان شناسی در سطح کشور انتخاب شد. ایشان در سال ۱۳۸۹ موفق به اخذ بورس پژوهشی از موسسه فون هومبولت آلمان شد و برای تحقیق به دانشگاه هامبورگ رفت و در سال ۱۳۹۸ با همکاری گروه زبان شناسی دانشگاه بامبرگ آلمان، همکاری در یک پروژه تحقیقاتی را با این دانشگاه آغاز کرد که حاصل آن برگزاری چند کارگاه و همایش در سال های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ و نیز ساخت یک پیکره آنلاین زبان فارسی محاوره ای (پیکره همبام) بوده است. او علاوه بر عضویت در هیات تحریریه چند مجله و دبیری همایش های علمی گوناگون، سردبیری نشریه پژوهش های زبان شناسی تطبیقی را نیز بر عهده دارد.

چکیده اثر

کوشش نویسنده کتاب نحو زبان فارسی؛ نگاهی نقشی رده شناختی بر این است که با بهره گیری از زبان شناسی نقش گرا و یافته های رده شناسی در مطالعه زبان ها، برخی ویژگی های نحوی زبان فارسی را بکاود و تبیین هایی نقشی از آنها به دست دهد. دو فصل نخست این اثر به معرفی زبان شناسی نقش گرا و انواع تبیین های نقشی پرداخته و نه فصل دیگر به مطالعه چند ویژگی و ساخت نحوی در زبان فارسی اختصاص دارد؛ ویژگی هایی مانند گذرایی، ساخت موضوعی، توالی کلمات، بندهای موصولی، بندهای قیدی، گروه های حرف اضافه ای، توالی صفات، قلب نحوی و سازه های پس از فعل. از آنجایی که یکی از مهمترین ویژگی های رویکرد نقشی رده شناختی باور به گوناگونی و تنوع موجود در زبان ها است، همین تفاوت موجب شده که مطالعات بین زبانی اهمیت بیشتری پیدا کند و حوزه رده شناسی بیش از گذشته گسترش یابد. در مطالعات رده شناختی، هرچه تعداد زبان های مورد مطالعه بیشتر باشد، تعمیم های به دست آمده نیز اهمیت بیشتری می یابند و تصویر بهتری از تفاوت ها و همگانی های موجود در زبان های مختلف به دست می آید. این تصویر بهتر در کنار تبیین های نقشی، چارچوب نظری کتاب نحو زبان فارسی؛ نگاهی نقشی - رده شناختی را تشکیل می دهد. هدف نویسنده کتاب این است که ویژگی های مذکور زبان فارسی را با الگوی رده شناختی و در چارچوبی نقشی توصیف و تبیین کند. تاکید بر تنوع و تغییر زبانی، توجه به تبیین های برون زبانی، تاکید بر پیوستاری بودن مفاهیم و مقولات زبانی و نیز استفاده از داده های طبیعی از ویژگی های اصلی مطالعه نحو در این کتاب است.

